

**Міністерство освіти і науки України
Тернопільський національний економічний університет
Факультет банківського бізнесу**

Кафедра економічної теорії

МІЖДИСЦИПЛІНАРНА КУРСОВА РОБОТА

на тему:

«АНАЛІЗ ПРОВЕДЕННЯ АНТИМОНОПОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ (МІЖНАРОДНІ ЗІСТАВЛЕННЯ)»

Студентки групи МУН-21
МОСКАЛЬ Лідії Юріївни

Керівник:
к. е. н., доц. **НОВАК Юлія Романівна**

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка: ECTS _____

Тернопіль – 2017

ПЛАН

Вступ

1. Теоретичні засади антимонопольної політики
2. Аналіз сучасного стану провадження антимонопольної політики України.
3. Антимонопольна політика провідних країн світу

Висновки

Список використаної літератури

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Теоретичні засади антимонопольної політики	6
2. Аналіз сучасного стану провадження антимонопольної політики України	12
3. Антимонопольна політика провідних країн світу	18
Висновки	30
Список використаної літератури	33

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Однією із важливих характеристик економіки провідних країн світу є поєднання саморегулювання народного господарства із державним регулюванням у цій сфері. Однак, економіка цих країн інколи все потрапляє до кризової ситуації. Головною причиною цього фахівці вбачають головно у існуванні монополії у різних сферах народного господарства цих країн. Монополії справляють негативний вплив на регулювання ринкових важелів, адже саме вони гальмують конкуренцію як основну рушійну силу економічного поступу. Монополії щоразу збільшують свій прибуток і, тим самим, зменшують обсяг виготовленої продукції і підвищують її ціну. Вони не завжди раціонально використовують природні ресурси, почасти забруднюючи довкілля, гальмують розвиток малого та середнього бізнесу, здійснюють відчутний вплив на ЗМІ, тим самим використовуючи інформацію на свою користь.

Ще із 90-х років минулого століття проблема монополізації ряду галузей народного господарства гостро постала перед Україною. Адже без прийняття чітких та послідовних мір проти монополізму не слід сподіватися на успіх економічних реформ і поступального переходу до дієвої ринкової економіки. Успіх економічних перетворень головно залежить саме від зваженої та вивіреної системи регулювання державою монопольних процесів і конкурентних стосунків. Тож на сьогодні проблема формування антимонопольної політики держави набула дуже важливого значення. Тому актуальним постає аналіз проведення антимонопольної політики в нашій державі та вивчення передового досвіду країн світу у цьому важливому питанні.

Аналіз досліджень із проблематики. Природу конкуренції вивчали класики економічної теорії А. Сміт, Д. Рікардо, Дж. Робінсон, Й. Шумпетер, Е. Чемберлінг. З українських вчених вагомий внесок у дослідження проблем

проведення антимонопольної політики, а також регулювання та формування конкурентних відносин надали С. Авдашева, Т. Футало, А. Мельник, З. Борисенко, О. Кузьмін, Г. Філюк, Ф. Шерер, В. Лагутін, А. Волченко. Вони акцентували увагу на нагальні нерозв'язані проблеми, вирішення яких відповідає конкретним потребам економіки України на нинішньому етапі.

Метою роботи є аналіз проведення антимонопольної політики в Україні та провідних світових державах.

Об'єктом дослідження є монополія, як один із типів ринкової побудови, **предметом** – антимонопольна політика України та інших країн. У дослідженні ми застосовували дедуктивний, аналітичний і монографічний **методи**.

Завдання дослідження: 1) вивчити теоретичні засади антимонопольної політики; 2) проаналізувати сучасний стан провадження антимонопольної політики України; 3) оглянути антимонопольну політику провідних країн світу.

Курсова робота складається із вступу, трьох параграфів, висновку, списку використаних літературних джерел. Загальний обсяг – 33 сторінки.

§1. Теоретичні засади антимонопольної політики

Ринок та загалом ринкова економіка вирізняються як позитивними, так і негативними рисами. І саме монополія й монополістичні тенденції постають негативною рисою в економічній системі будь-якої країни. Адже монополія – це, власне, той тип ринкопобудови, в якому наявний один-єдиний продавець якого-небудь товару чи послуги. Монополії бувають різних видів – економічні, технологічні, політичні, локальні, глобальні, приватні і державні, а також природні та штучні, національні та міжнародні, зовнішні та внутрішні, монополії управління, влади і власності. Та, при всьому розмаїтті типів, усіх їх можна звести до трьох основних типів: 1) адміністративна монополія, 2) природна монополія та 3) економічна монополія [5, с. 15].

З точки зору функціонування, монополізм поділять на два типи: 1) підприємницький, що ґрунтується на концентрації виробництва і капіталу, за рахунок чого й розвивається підприємство; 2) інституційний, де наявна нерівність конкурентних умов, які держава надає для усіх її учасників. Мовиться про різний режим оподаткування, певні державні привілеї та субсидії, нерівний доступ до фінансових та виробничих ресурсів [23].

За причинами та характером виникнення монополії поділяють на три види: 1) монополія окремого підприємства, 2) монополія як угода, 3) монополія що ґрунтується на диференціації продукту.

Почасти з'являються такі типи монополій, зникнення яких зашкодить прогресу суспільства та економічному благополуччю держави. У цьому разі держава намагається надавати всебічного сприяння. Це може бути монополія на певну творчу діяльність, результати винахідництва, використання товарних знаків тощо. Отримуючи значні прибутки, монополійні структури отримують кращі можливості фінансувати певні науково-дослідні роботи, вчасно займатися перекваліфікацією працівників, упроваджувати новітню техніку і

технологічні новинки. Відомий ефект «масштабу виробництва» дозволяє великим підприємствам виготовляти більш дешеву продукцію, яка краща і якісніша. Та й у період криз великі підприємства є більш стійкими, адже вони знижують рівень безробіття в країні, створюють нові робочі місця. Тому економічна наука твердить, що поняття «монополія» і поняття «велике підприємство» не тотожні. Підприємство-монополіст використовує ринкову перевагу і владу. Воно диктує свої ціни, може гальмувати конкуренцію і чинити певні негативні дії на ринку. Саме проти таких монополістів держава із різним ступенем віддачі їй здійснює антимонопольну політику. Одним із головних негативних ефектів монополізації економіки постає придушення конкуренції. У цьому разі ринок не може нормально функціонувати. Саме тут держава повинна проводити чітку і виважену антимонопольну політику. Це може бути, до прикладу, видання законів чи нормативних актів, застосування певних санкцій та ін.

Антимонопольна політика – це таке явище, де держава запроваджує заходи, спрямовані на припинення монопольних дій, а радше їх зловживання. Важливим обов'язком держави є створення такого чіткого антимонопольного законодавства, яке повинно регулювати дії монополій, а також прийняття зрозумілих законів, які повинні не допустити антиконкурентних дій і передбачати відповідальність за недоброчесну конкуренцію. Також держава створює певні органи, які повинні контролювати дотримання законодавства, а також корегувати зміни в даному напрямку. Антимонопольну політику проводять усі розвинені країни світу. Монополізований ринок та його елементи є об'єктом антимонопольної політики. Також цим займаються державні структури й центральні органи державної виконавчої влади країн.

В Україні державні органи, які забезпечують процес демонополізації і розвитку конкурентоздатної економіки є суб'єктами даної політики. Це – Президент України, Верховна Рада України, Антимонопольний комітет України, Кабінет Міністрів України, центральні та місцеві органи влади і

самоврядування, а також керівництво, територіальні громадські об'єднання, покупці тощо. Нині певні заходи, обмеження, попередження і припинення монопольної діяльності і недоброчесної конкуренції головно провадить сучасне антимонопольне законодавство шляхом упровадження різноманітних нормативних актів [1, с. 62-69].

Антимонопольне законодавство дотичне до усіх видів товарного виробництва, а також проектування продукції, ряду платних послуг, наукових розробок, які призначенні для упровадження у виробництво. Таке законодавство обмежує свободу комерційної монополістичної діяльності заради захисту прав споживача. Забороняється обмежувати і затримувати виробництво продукції, поставку сировини чи матеріалів без попереднього узгодження із основними споживачами. Не допускається зменшувати поставки чи затримувати виробництво товарів задля збільшення дефіциту й зростання цін. Заборонено заохочувати споживача долучати непотрібні йому товари в умови договору, а також здійснювати невігідні умови договору. Заборонена безвідповідальність за якість товарів та послуг, розірвання договорів або відмова від продовження терміну їх дії. Не допускається створювати умови на власну користь, які зашкодять контрагентам [див. 2].

Відповідні антимонопольні органи здійснюють контроль над монополістичною діяльністю; 1) провадять заходи, які розвивають конкуренцію та демонополізують виробництво; 2) аналізують стан ринкової конкуренції; проводять експертизу нормативних актів, які відповідають за функціонування ринку; 3) надають пропозиції щодо удосконалення антимонопольного законодавства.

Виходячи із вищенаведеного, можна визначити основні завдання антимонопольної політики. А саме: 1) стимулювання конкуренції та її захист, а також створення оптимальних обставин діяльності суб'єктів ринку, забезпечуючи їм взаємодію за умов недопущення проявів дискримінації одними суб'єктами стосовно інших, в першу чергу у полі монопольного

ціноутворення, за рахунок зменшення якості товарів і послуг; 2) здійснення контролю за підприємницькими структурами, які займають привілейоване місце на ринку; 3) сприяння розвитку малого та середнього бізнесу; 4) захист прав споживачів [20]. Чітка розробка і реалізація антимонопольної політики значно послаблює вплив монополій на економіку країни й сприяє посиленню конкуренції.

Головна проблема антимонопольної політики у сучасному соціально-економічному довіллі – не лише суто формальне усунення монополізму, а власне створення результативного конкурентного середовища, яке здатне забезпечити стабільне економічне зростання і поступальне зростання життєвого рівня народу. Головним змістом антимонопольної політики України є зростання ефективності конкурентних відносин і їх всебічних державний захист. У підприємницькій діяльності держава власне й забезпечує захист вільної конкуренції та не допускає зловживань монопольним становищем. Ці види та межі монопольної політики визначаються законами.

Наприклад, Закон «Про природні монополії» зазначає економічні, певні організаційні та правові засади державного контролю над діяльністю суб'єктів монополій в Україні. Його метою є забезпечення результативного функціонування ринків, що є природними монополіями. Природна монополія це той стан ринку, де задоволення попиту є більш результативним за рахунок відсутності конкуренції, у результаті технологічних особливостей виробництва, а товари та послуги не можуть бути змінені на інші, внаслідок чого попит саме на цьому товарному ринку значно менше залежить від зміни ціни на ці товари та послуги, аніж попит на інші [4]. Антимонопольний комітет України (АКУ) веде перелік суб'єктів природних монополій відповідно до його повноважень. Національні комісії регулювання природних монополій провадять регулювання діяльності в сферах перевезу певних речовин через трубопроводи; нафти і нафтопродуктів трубопроводами; транспортування нафтового і природного газу, а також його розподілу; здійснення передачі електроенергії та її розподілу;

користування залізничними коліями, вокзалами та іншою залізничною інфраструктурою; керівництва повітряним рухом; управління водопостачання; постачання теплової енергії; послуг аеропортів, портів та транспортних терміналів, які визначаються КМУ [8, с. 50-53]. Ціни на товари, доступ споживачів до товарів та інші умови, які здійснюють підприємницьку діяльність лише в тих випадках, які передбачені законодавством [7] відносять до предмета контролю діяльності суб'єктів природних монополій відповідно до цього Закону.

Згідно із Законом України «Про захист економічної конкуренції» зазначається, що держава підтримує та захищає економічну конкуренцію, звужує монополізм у господарській діяльності та спрямовує його на забезпечення результативної діяльності економіки за рахунок упровадження конкурентних відносин. Економічна конкуренція – це такий вид конкуренції, де одні суб'єкти господарювання змагаються з іншими задля здобуття переваг. Власне за рахунок цього споживачі мають можливість вільного вибору між продавцями чи покупцями. Цей закон спрямований на такі відносини, які чинять вплив або можуть певним чином вплинути на економічну конкуренцію в межах країни. Тут суб'єкт господарювання займає домінуюче положення на ринку у тому випадку, якщо: 1) у нього відсутній конкурент на цьому ринку; 2) немає значної конкуренції при вузьких можливостях доступу якихось інших суб'єктів господарювання щодо закупівлі матеріалів, сировини та збуту товарів, наявні перешкоди для доступу інших конкурентів, наявні певні пільги чи інші обставини; 3) 35% або менше має становити частка товару на ринку, проте цей товар не буде зазнавати великої конкуренції.

Домінуючим положенням вважається і таке положення, де наявні такі умови: 1) спільна частка, але при умові не більше ніж три суб'єкта господарювання, які мають найбільшу частку на одному ринку – перевищує 50%; 2) спільна частка, але при умові не більше ніж сім суб'єктів

господарювання, які мають найбільшу частку на одному ринку – перевищує 70% [5].

На нинішньому етапі державної контроль за дотриманням антимонопольного законодавства, захист інтересів підприємців від зловживання монопольним становищем і несумлінною конкуренцією здійснюється Антимонопольним комітетом України (АКУ) відповідно до його компетенції. АКУ утворений ВР України й у своїй діяльності підпорядкований і підзвітний ВР України. АКУ є юридичною особою і керується дійсним Законом, іншими законодавчими актами України, а також положенням про Антимонопольний комітет України, затвердженим Верховною Радою України. Інформація, яка отримана АКУ є комерційною таємницею, і не підлягає розголошенню.

Задля запобігання монопольного становища окремих підприємців на ринку АКУ здійснює попередні дії із державного контролю за реорганізацією (злиттям та приєднанням) підприємств, створенням асоціацій, концернів, міжгалузевих, регіональних та інших об'єднань підприємств, перетворення органів керування у зазначені об'єднання, а також за створенням, реорганізацією та ліквідацією господарських товариств. Підприємець може отримати контрольний пакет акцій АТ, що займає монопольне становище на ринку, за умови повідомлення в місячний термін АКУ. Такі ж правила чинні у тих випадках, якщо підприємець отримує частки (паї) в іншому господарському товаристві, що займає монопольне положення. У випадках, якщо підприємці зловживають монопольним станом на ринку, АКУ видає розпорядження щодо примусового поділу монопольних утворень.

Прибуток, незаконно отриманий суб'єктами підприємницької діяльності у результаті порушення даного Закону, стягується судом або арбітражним судом до держбюджету. Збитки, що заподіяні зловживанням монопольним становищем і несумлінною конкуренцією, підлягають відшкодуванню за позовами зацікавлених осіб у порядку, передбаченому цивільним

законодавством України. Закордонні фахівці зазначають, що Антимонопольне законодавство України відповідає світовим стандартам, проте створювалося воно не у рамках реалізації єдиної програми соціально-економічних перетворень. Адже світова практика свідчить про те, що тільки після запуску демонополізації основних сфер виробництва варто проводити лібералізацію цін і фінансово-грошове реформування. Наші урядовці діяли дещо іншим шляхом, що й привело до невтішних результатів у економіці останніх років.

Зрештою можна констатувати, що на нинішній час в Україні наявна законодавча база щодо результативної державної конкурентної політики та її керівних засад. Проте з'являються нові проблеми у конкурентній діяльності, які своєю чергою диктують нові підходи їх вирішення. Тому усі питання вирішення проблем антимонопольної політики, а також всебічної підтримки та розвитку економічної конкуренції мають й надалі залишатися одним із головних елементів економічної політики України.

§ 2. Аналіз сучасного стану провадження антимонопольної політики України.

На сьогоднішній час надзвичайно частими є проблеми конкуренції на товарних ринках, а також прояв монополізації господарського життя. Безумовно, що від здійснення антимонопольної політики за теперішніх надважких економічних умов, не варто очікувати швидкого дива. Проте надзвичайно важливо, аби здійснення антимонопольної політики отримало довіру та підтримку у громадян нашої держави. Тому, потрібно щоб люди повірили в те, що вільна конкуренція є благом. На сьогодні в Україні існує цілісна система правових та організаційних механізмів антимонопольної політики. Усе це закріплено в Конституції України, зокрема і принцип

державного захисту економічної конкуренції (р. II, ст. 42). Таблиця 1 показує хронологічну послідовність їх прийняття.

Таблиця 1

Розвиток конкурентної законодавчо-нормативної бази в Україні

Дата видання	Назва документа
18.02.1992	Закон України «Про обмеження монополізму та недопущення недобросовісної конкуренції у підприємницькій діяльності»
26.11.1993	Закон України «Про антимонопольний комітет України»
07.06.1996	Закон України «Про захист від недобросовісної конкуренції»
11.12.1997	Указ Президента України "Про заходи щодо реалізації державної політики у сфері природних монополій»
26.02.1999	Указ Президента України "Про основні напрями конкурентної політики України на 1999-2000 роки»
20.04.2000	Закон України «Про природні монополії»
11.01.2001	Закон України «Про захист економічної конкуренції»
19.11.2001	Указ Президента України «Про основні напрями конкурентної політики України на 2002-2004 роки»

Фахівці стверджують, що Україна питанням антимонопольної політики займається в історичному відтинку часу недовго, тому воно є відносно новим і незвичним для нас [12]. Нині основний зміст даної політики в Україні – це захист вже наявного конкурентного довкілля, а також підвищення ефективності діяльності вже створених конкурентних відносин. Це призвело до трансформації антимонопольної політики країни у конкурентну політику, а антимонопольного законодавства – у конкурентне законодавство. Себто усі методи та заходи, які держава спрямовує на розвиток та реалізацію конкурентного довкілля й урегулювання відносин та процесу для того, аби підтримати та заохотити економічну конкуренцію, а також безупинно боротися із негативними результатами монополізму, захищати права та інтереси підприємців і споживачів їхньої продукції та послуг, робити все для розвитку цивілізованих ринкових відносин.

Застосовують наступні методи у провадженні антимонопольної політики:

- 1) правові (у тому разі, коли приймають або законодавчі, або нормативно-правові акти);
- 2) організаційно-контрольні (коли проводяться заходи, які спрямованні на відвертання конкурентного законодавства; проведення певних моніторингів чи перевірок);
- 3) адміністративно-імперативні (коли примусово розподіляють суб'єктів господарювання, а також застосовують санкції або накладають штрафи);
- 4) профілактично-роз'яснювальні (коли інформують про щось, дають рекомендації або вносять пропозиції).

Двома основними формами боротьби із монополіями є попередження їх створення та вузьке застосування мононопольної влади.

Можна стверджувати, що діяльність монополій слід поставити на державний контроль. Це й буде реальним завданням антимонопольної політики держави. Одним із головних недоліків в досягненні цього є мало розвинуте законодавство щодо монополій у сфері міжнародної торгівлі. Також важливим недоліком є термінів, де повинно бути визначене монопольне становище. Ще в Україні донедавна був слабо розвинутий захист прав інтелектуальної власності. Тобто можна говорити, що захист прав в законах забезпечений, але на практиці як таких важелів впливу не достатньо [7, с. 55-61].

Правильна провадження антимонопольного законодавства та діяльності антимонопольних органів сьогодні відіграє вирішальну роль і веде до стабілізації економіки загалом. Українське законодавство повинно працювати в такому напрямку, й, при цьому, враховувати іноземний досвід, розробляти нові методи у боротьбі із монополіями, а також робити все для того, аби не допустити створення нових монополій.

Нині монопольне ціноутворення – це одна із найзагальніших форм вузької конкуренції на товарних ринках у антимонопольних законодавствах світу. Якщо взяти це до уваги, то перед державними регулюючими органами має постати одне з головних завдань – контроль над поведінкою монополістів, які через підвищення або зниження цін завдають збитку суспільному добробуту

мешканців. Тоді, коли виправдане привласнення монопольного прибутку перетворюється у зловживання монопольною владою визначають межі. Тут використовують модель аналізу складу прибутку монополіста (МАСП). Її формула наступна:

$$R_{\text{mon}} = R_n + \mu (R_m - R_n),$$

де

R_{mon} – норма прибутку монополіста; R_n – норма нормального прибутку;

R_m – норма середнього прибутку на ринку, де діє монополіст;

μ – коефіцієнт чутливості зміни монопольного надприбутку до змін середньо ринкової прибутковості.

Ця модель складається з двох частин: 1) нормальний прибуток, 2) монопольний надприбуток. На останній чинить вплив й поведінка монополіста на певному ринку, а також зміни у взаємостосунках між монополістом та іншими учасниками ринку. Це впливатиме на величину монопольного надприбутку. Наприклад, у разі зростання ділової активності в період підйому національної економіки збільшується середній прибуток, то цілком логічне зростання прибутків монополістів. Коли середня ринкова прибутковість зменшується, відповідно зменшуються і рівні прибутковості монопольних утворень. Перефразовуючи сказане вище, дана модель дозволяє дати аналіз складу прибутку монополіста та його поведінки за умовою різних рівнів середньої ринкової прибутковості.

Цей аналіз дає змогу зручно використовувати величину прибутковості, яка є вищою за ставку нормального прибутку (R_n). Ця додаткова дохідність буде обчислюватись як його різниця між значенням прибутку монополіста ($R_{\text{mon}} - R_n$), який очікується (фактичним) або між фактичним (очікуваним) значенням середньої ринкової прибутковості ($R_m - R_n$). Співвідношення зміни ставок монопольного надприбутку та додаткової ринкової дохідності можна на основі фактичних (попередніх) даних, або на прогнозних оцінках експертів. У такому

випадку коефіцієнт чутливості відповідно до змін додаткової середньої ринкової дохідності (μ) буде обчислюватися наступним чином:

$$A (R_{\text{mon}} - R_n)$$

$$\mu A (R_m - R_n)$$

Це характеристична пряма, лінія регресії, яка покаже відношення монопольного надприбутку і додаткової ринкової прибутковості. Цей коефіцієнт показує нахил лінії регресії і в той час слугуватиме критерієм, котрий дозволить розмежувати зловживання монопольною владою та соціально виправдану поведінку.

На рис. 1 вказане графічне зображення даної моделі складу прибутку монополіста. На вертикальній лінії перебуває очікуваний рівень прибутковості монополіста, на горизонтальній – коефіцієнт μ . В такому випадку лінію R_{mon} слід розглядати як графічну сукупність точок, які відображаються як рівень монопольного доходу при кожному значенні коефіцієнта μ .

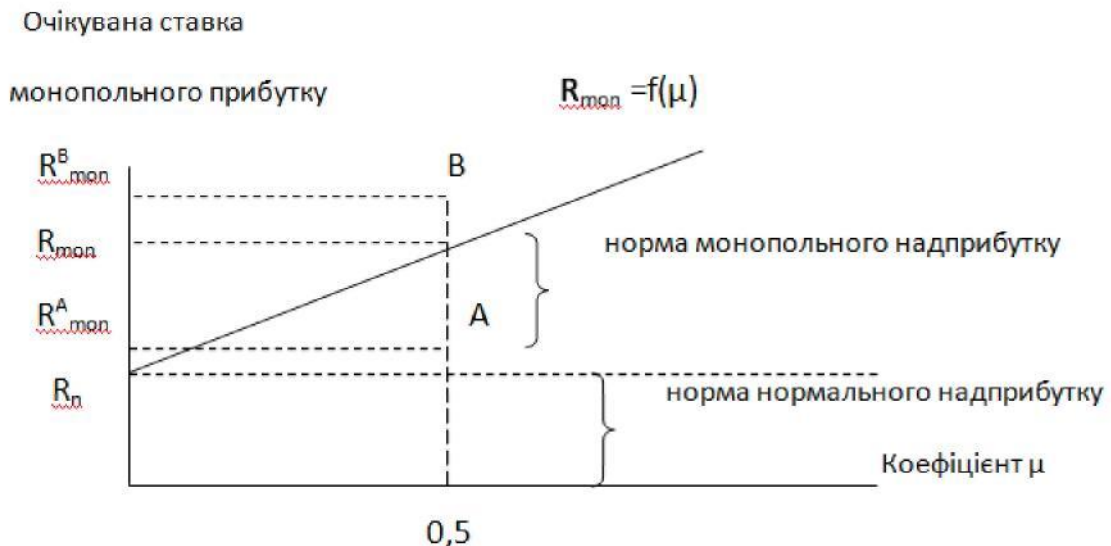

Рис.1. Очікувана ставка монопольного прибутку

Підсумовуючи можна охарактеризувати антимонопольне законодавство та антимонопольну політику України як необхідні атрибути структурних перетворень в усіх сферах економіки країни. На сьогодні проблема монополізації й несумлінної конкуренції перестає бути суто економічною, адже вона все більше постає політичною і загальносуспільною. Тому надзвичайно важливим нині є те, щоб населення країни усвідомило усю згубність і усі негативні наслідки монополізму. Безсумнівно, у певних випадках існування монополій є виправданими і необхідними, але за цими процесами повинен здійснюватися надзорський державний контроль із недопущення різноманітних зловживань.

Вирішальну роль у створенні на ринку сприятливого конкурентного середовища відіграють антимонопольне законодавство та функціонування антимонопольних органів, а також правильне поводження яких сприятиме стабілізації усієї економіки нашої країни. Антимонопольна служба робить чіткі кроки до нормалізації ситуації. Їй багато потрібно зробити рішучих дій, та ці дії повинні здійснюватися одночасно із удосконаленням антимонопольного законодавства. У даному напрямку потрібно звернути особливу увагу на значний досвід антимонопольного законодавства США, Великої Британії, ФРН та інших розвитих країн.

Аби запобігти негативним тенденціям, держава змушена проводити антимонопольну політику, а саме видавати нормативні акти, закони, обмеження сфер впливу монополістичних об'єднань. Головними обов'язками держави у її роботі із проведення антимонопольної політики є створення такого чіткого і зрозумілого антимонопольного законодавства, яке б урегулювало діяльність вже існуючих монополій. Слід приймати закони, які би не допускали антиконкурентних дій, а також передбачали відповідальність за недобросовісну конкуренцію.

Формування антимонопольної політики провідних держав світу почалося із того, що довкола них сформувалась негативна громадська думка, яка

вимагала захисту споживачів від свавілля монополістів. Необхідність антимонопольного законодавства та упровадження практики зарубіжних країн не викликає сумнівів, адже досвід України в цій галузі невеликий, у той час як багато інших держав працюють у цій сфері вже десятки років. Українським законодавцем слід працювати, враховуючи іноземний досвід, а також розробляти нові власні методи боротьби зі зловживанням монопольним становищем, а також запобігати недопущень та попередження створення монополій.

§ 3. Антимонопольна політика провідних країн світу

Першою країною, де вперше почали використовувати юридичні засоби у боротьбі з негативними проявами конкуренції, стала Франція. Тут раніше, ніж в інших країнах, концентрація капіталу досягла розмірів, які дали змогу негативним проявам у господарській діяльності стати чинником, який гальмував розвиток економіки. На той час спеціальне законодавство у цій галузі було відсутнє. Французькі суди використовували статтю 1382 Цивільного кодексу Франції, згідно якої всіляка навмисна дія, що заподіяла збиток іншому суб'єктові, зобов'язувала виконавця до відшкодування завданого збитку. Оскільки у статті не йшлося про боротьбу із недобросовісною конкуренцією, французькій судовій практиці довелося розробити поняття «зловживання правом», яке дало змогу непорядні конкурентні дії вважати порушенням чужого суб'єктного права. Межа між правомірними і неправомірними діями перебуває там, де право на вільне проведення господарської діяльності одного суб'єкта переходить у зловживання та порушення аналогічного права іншого суб'єкта.

Саме такої теоретичної конструкції дотримується сучасне французьке законодавство про конкурентну та антимонопольну практику. Так стаття 7 розділу «Про антиконкурентну практику» Ордонанса № 86-1243 від 1 грудня 1986 року «Про свободу цін та конкуренції» забороняє узгоджену діяльність, угоди, спілки чи коаліції, якщо вони мають за мету чи можуть стати перепорою, обмежити або порушити конкуренцію на ринку у разі, якщо вони:

- а) обмежують доступ інших підприємств або обмежують свободу їх конкуренції;
- б) стають перепорою встановленню вільних ринкових цін, штучно викликають їх зростання або падіння;
- в) обмежують або ставлять під контроль виробництво, ринки збуту, капіталовкладення або технічний прогрес;
- г) призводять до розподілу ринків збуту або постачання.

За цих же умов одному підприємству або групі підприємств забороняється зловживати: а) домінуючим становищем на ринку якого-небудь товару; б) економічною залежністю, в якій знаходиться клієнт або постачальник, що не дозволяє користуватися правом вибору. Такі дії вважаються протиправними. До них закон відносить відмову у продажу, примушування до т. зв. зв'язаного продажу. Французьке законодавство надає державним органам широкі повноваження щодо оперативного впливу на антиконкурентну діяльність на ринках будь-яких товарів. Шляхом калькування з французького законодавства створено законодавства більшості європейських країн (Італія, Бельгія, Нідерланди) [19].

Важливою ознакою, яка дозволяє кваліфікувати господарську діяльність як антиконкурентну, в європейських країнах вважається домінуюче становище на ринку певного товару. Так у Франції підприємство вважається монополістом, коли воно займає домінуюче становище на 1/4 ринку відповідного товару, у Німеччині – до 1/3 ринку товару або не менше ніж 2/3 загального обсягу обігу цього товару на ринку. У Великій Британії для визначення монопольного становища використовується система т. зв. простих та складних часток. Проста частка використовується для визначення частки

панівного становища однієї або груп компаній, що контролюють чверть якого-небудь товару або послуг на ринку, а складною є та ж сама проста частка, але котра застосовується до непов'язаних між собою компаній. Суб'єкти господарської діяльності, що займають провідне становище на ринку, зобов'язані надавати державним органам додаткові звітні відомості про свою діяльність, вони можуть притягатися до відповідальності (грошові штрафи, кримінальна відповідальність, повна або часткова заборона діяльності, повне відшкодування збитків та ін.).

У національно-правових системах країн світу виокремлюють організаційно-правову та договірно-правову, колективну та індивідуальну, договірну та позадоговірну антиконкурентну практику. Індивідуальна передбачає пануюче становище суб'єкта на ринку товарів чи послуг. При укладанні угод воно проявляється в тому, що такий суб'єкт прагне внести умови, які погіршують становище конкурентів і тим самим обмежують свободу їх підприємницької діяльності. Надважливе становище у європейському антимонопольному законодавстві має захист прав споживачів. Норми права, які захищають права споживачів являють собою третю ланку, що поєднує відносини між виробниками та споживачами. Перші дві ланки – це конкурентне та антимонопольне законодавство. Вони настільки пов'язані між собою, що можна говорити про їх єдність (див. табл. 2).

Законодавство більшості європейських країн відрізняє споживачів, які діють у виробничій сфері, від кінцевих споживачів (т. зв. сфера особистого споживання) за ознакою здійснення першими господарської комерційної діяльності. Так, у статті 12 англійського Закону про непорядні угоди 1977 року йдеться про те, що в угоді сторона постає як споживач щодо іншої сторони, якщо вона під час виконання угоди не здійснює комерційної діяльності, а інша сторона, навпаки, здійснює комерційну діяльність.

Таблиця 2

Види законодавства, яке регулює конкуренцію та монополізм у зарубіжних країнах

Види законодавства	Мета
Права споживачів	Норми права, метою яких є захист прав споживачів як більш слабкої сторони у відносинах з виробниками
Конкурентне право	розвиток суперництва між виробниками за більш вигідні умови виробництва та продажу товарів, надання послуг тощо
Антимонопольне право	Норми права, метою яких є забезпечення безперешкодного вибору та втілення заохочуваної законодавством господарської діяльності

У законодавстві інших європейських країн споживач також визначається як непрофесіонал, що купує товари для особистого, але не виробничого споживання. У параграфі 6 закону ФРН «Про право відмови від угоди укладеної “на ходу”, та від інших угод такого самого штибу» від 16 січня 1986 року, йдеться про те, що положення цього Закону не застосовуються, якщо покупець укладає угоду в процесі здійснення своєї підприємницької діяльності або інша сторона діє поза межами підприємницької діяльності. Цей самий принцип закріплений і у параграфі 24 Закону ФРН «Про загальні умови угод» від 9 грудня 1979 року, в якому йдеться про те, що правила параграфів 2, 10, 11, 12 не розповсюджуються на загальні умови угод, які укладаються комерсантом, якщо угода стосується здійснення його торгівельного промислу.

Державний контроль за дотриманням законодавства про конкуренцію та монополізм в європейських країнах головно організований за двома схемами. В одних країнах передбачаються обов’язок суб’єктів господарської діяльності повідомляти відповідні державні органи про всі угоди, що містять обмеження конкуренції (нотифікації), а в окремих випадках і реєструвати їх у спеціальних реєстрах, щоб споживачі та конкуренти за необхідності мали змогу з ними ознайомитися. Це ФРН, Нідерланди, Австрія, Велика Британія, Швеція та деякі

інші. У Франції, Бельгії, Швейцарії законодавство передбачає обов'язкове сповіщення про угоди, які містять обмежувальну практику, лише у випадках, коли справа торкається зацікавленої сторони або безпосередньо державний орган, який здійснює контроль за дотриманням законодавства про конкуренцію та монополізм.

В усіх європейській країнах діють спеціальні державні органи, що забезпечують контроль за дотриманням законодавства у сфері конкуренції та монополізму. Наприклад, у Великій Британії це Відомство генерального директора з питань сумлінної торгівлі, у Франції – Міністерство у справах споживачів та Рада з конкуренції, в Австрії – Федеральна економічна палата.

Розгляд справ про порушення монополізму, а також захисту справ споживачів здійснюється адміністративними судами, спеціальними судами та судами загальної юрисдикції. Спеціальні суди діють у Британії (Суд у справах обмежувальної практики), Швеції (Суд у ринкових справах). У країнах, де суб'єкти господарської діяльності в обов'язковому порядку сповіщають державні органи про угоди, що містять обмежувальну практику, суперечки розглядаються загальними судами, а у країнах, де обов'язкове сповіщення про порушення провадиться з ініціативи зацікавленої сторони або відповідного державного органу, розв'язання суперечок відбувається в адміністративних судах. Якщо одна із сторін не погоджується із рішенням адміністративного суду, вона може оскаржити його у суді загальної юрисдикції. Крім державних органів, які здійснюють державний контроль за дотриманням законодавства про монополізм, у європейських країнах діють асоціації та кооперативи споживачів. Вони провадять освітню роботу серед населення, забезпечують його незалежною інформацією про якість товарів, умови торгівлі тощо.

Засадничим документом у проведенні антимонопольної політики Японії є Закон «Про заборону приватної монополії та забезпечення чесних угод», підготовлений за участю американських експертів відповідно до правових ідей, виражених у Законі Шермана, Законі Клейтона, та Законі про Федеральну

торговельну комісію США. Він визначає діяльність держави із запобігання монополізму та розвитку конкуренції. Його метою є заборона приватних монополій, нечесного укладання угод та несправедливих засобів угод, запобігання надмірній конкуренції економічної могутності, виключення нечесного обмеження виробництва, техніки, реалізації, цін та інших засобів, стримування підприємницької діяльності й тим самим спонукання до справедливої та вільної конкуренції, стимулювання проявів підприємницької ініціативи, розвиток підприємницької діяльності. Під приватною монополією у Японії розуміють ті випадки, коли підприємець самостійно або за домовленістю з іншими підприємцями обмежує реальну конкуренцію у сфері встановлених торговельних відносин усупереч громадським інтересам за допомогою контролю або усунення яким-небудь чином інших підприємців. Під нечесним обмеженням угод розуміють діяльність підприємців щодо визначення, зберігання або підвищення цін, обмеження кількості техніки, обладнання, товарів, партнерів за угодами, наслідком чого стає обмеження підприємницької діяльності, конкуренції у сфері торгівельних відносин.

Цей закон детально визначає ситуації, які оцінюються як монопольні, а також перелік угод, які відносяться до несправедливих або нечесних. Монополією визначається така ситуація, за якої перевищується встановлений державою обсяг випуску певних товарів та послуг, частка одного підприємця перевищує половину ринкового обігу того чи іншого різновиду товарів чи послуг, або частка для двох підприємців разом – відповідно три чверті; ціни на товари та послуги, що надаються цим підприємцем, значно підвищуються або незначно знижуються впродовж значного часу. В останньому випадку встановлюють, чи наявне отримання такого відсотку прибутку, який значно перевищує відсоток прибутку, що визначається державним указом для галузі діяльності підприємця. Визначають чи не завищені витрати керівництва та реалізації у порівнянні із загальноприйнятими у цій сфері підприємницької діяльності. Для виявлення всіх цих випадків необхідний постійний

скрупульозний облік та порівняльний аналіз інформації державними органами, аналітико-оціночної системи, яка функціонує постійно. Для реалізації вимог цього закону в Японії створений спеціальний державний орган – Комітет зі справедливих угод. Він підпорядковується безпосередньо прем'єр-міністру. За порушення антимонопольного законодавства, а також невиконання рішень та вимог Комітету і суду законом передбачені покарання у вигляді штрафів та позбавлення волі. У випадку подання неправдивої інформації експертом або свідком термін позбавлення волі сягає 10-ти років. В Японії існує правило подвійного покарання, коли крім винної особи штрафом карають і юридичну особу, чиї інтереси репрезентує винний.

З практичної точки зору цікавим є й досвід антимонопольної діяльності країн Східної Європи. Вони великою мірою врахували досвід США і Японії, але мали й свою специфіку. Однією з найбільш розвинених серед них була Чехословаччина, яка пізніше поділилася на дві незалежні країни. Ще 30 січня 1991 року Федеральні збори Чеської і Словацької Республік прийняли Закон «Про охорону економічного змагання», в якому спеціальний розділ присвячений управлінню економічним змаганням. Мета цього закону полягала в охороні економічного змагання та створенні умов для подальшого його розвитку, протидії виникненню та збереженню монопольного чи домінуючого становища юридичних та фізичних осіб в їхній підприємницькій діяльності, якщо вона перешкоджає або обмежує економічне змагання у країні. Він регулював порядок укладання картельних угод з точки зору протидії економічному змагання, порядок укладання угод про об'єднання підприємств, ситуацію монопольного на ринку. Також закон визначав також державні органи, які контролюють і забезпечують дотримання антимонопольного законодавства – Федеральне управління економічного змагання, Управління економічного змагання Чеської республіки, Управління Словацької Республіки для захисту від обмеження та недопущення змагання. До компетенції управлінь входили перевірка схвалених угод про злиття монопольного і домінуючого

становища підприємств; дозвіл вилучень із заборон і встановлення контролю над ними; реалізація рішень про скасування дозволених вилучень; припинення угод, зокрема угод про об'єднання, якщо вони суперечать закону; вживання щодо поданих справ попередніх заходів; встановлення підприємствам грошових штрафів та ін.

В Угорщині у 1984 році замість Закону 1923 року про непорядну конкуренцію було прийнято Закон «Про заборону непорядної господарської діяльності», відповідно до якого юридичним і приватним особам заборонялося здійснювати господарську діяльність способом, який порушує законні інтереси конкурентів та споживачів. Тут малися на увазі заборони на непорядну конкуренцію (порушення доброї репутації конкурента, вилучення товару з обігу з метою впливу на ціну тощо); обмеження господарської конкуренції (визначення цін та розподіл ринку, застосування незрівнянно нижчих цін порівняно з діючими цінами на однакові або подібні товари); зловживання перевагою сил у галузі господарства (змова у договірних відносинах необґрунтованої переваги, вплив на іншу сторону з метою нездійснення нею своїх законних претензій, вплив на господарські рішення конкурента з метою отримання необґрунтованої переваги); введення споживача в оману щодо властивостей та якості товару; продаж товару з примусовим асортиментом.

Усі суперечки, що улягають цьому закону, були підсудні обласному (столичному) суду. Суд міг ухвалити рішення про зупинення порушником дій, надання задоволення постраждалій стороні у вигляді заяви про знищення товару, виготовленого шляхом правопорушення, відшкодування збитків потерпілому, стягнення штрафів. Контроль за дотриманням цього закону покладался на міністерство, яке здійснює нагляд за ринками (орган, що мав загальнодержавну компетенцію). Це міністерство мало право забороняти продовження якої-небудь дії, що порушує закон.

У Польщі був прийнятий Закон «Про протидію монополістичним діям у народному господарстві» від 28 січня 1987 року, який регулював порядок

об'єднання господарських одиниць, класифікованих як монополістичні, міри відповідальності за порушення закону. Функція контролю за забезпечення дотримання антимонопольного закону була покладена на Міністерство фінансів, яке називалося «антимонопольним органом». При ньому на правах консультативного органу була створена Рада з питань протидії монополістичним діям. Рішення про визнання тих чи інших дій монополістичними приймав антимонопольний орган. Він мав право заборонити укладання монополістичних угод, вносити протест стосовно об'єднання господарських одиниць, якщо це спричиняло обмеження конкуренції і розвиток монополії, звернутися до засновницького органу про розділ підприємства-монополіста, визначити розмір штрафу за порушення закону.

Антимонопольне законодавство посідає значне місце в провадженні антимонопольної політики як один із способів державного регулювання економіки, а саме обмеження утворення монополій, використання ними монопольної влади, а також недопущення незаконних дій у конкурентній боротьбі. Монополії можуть негативно впливати на ціноутворення, створювати перешкоди вільній конкуренції. Після свого створення монополії прагнуть найшвидше використати цю можливість, регулюючи обсяг випуску, встановлюючи цінову дискримінацію, або штучно знижуючи ціни. Це все негативно впливає на конкуренцію і збільшує громадські видатки. Такі тенденції в економіці призводять до появи антимонопольного законодавства.

У США державним контролем за монополістичною діяльністю проводить антитрестівський відділ Мінюсту, який наділений повноваженнями порушувати судові справи проти осіб, які порушують таке законодавство. Основне навантаження у проведенні цих заходів падає на федеральні суди і, в першу чергу, на Верховний суд, який оцінює законність або недійсність тих чи інших обмежувальних умов у договорах або методах господарської діяльності. До основних законодавчих документів відносяться: Акт Шермана 1890 року, Акт

Клейтона 1914 року, Акт Робінсона-Петмана 1936 року та Акт Селлера-Кефопера 1950 року [20] (див. табл. 3).

Таблиця 3

Нормативно-правові акти,
якими керується антимонопольне законодавство країн світу

Назва і дата ухвалення	Основний зміст і спрямованість	Інститути і методи практичної реалізації
Акт Шермана (1890)	Заборона будь-яких контрактів, операцій і форм міжфірмової співпраці, у тому числі і прихованих, обмежуючих можливість реалізації своєї продукції на даному ринку іншими господарськими суб'єктами; постанова зовні закону монополізації, спроби монополізації або прихованої форми монополізації комерційної діяльності.	Міністерство юстиції: висунення цивільних і кримінальних позовів. ФТК: відсутність повноважень. Приватні позивачі: висунення цивільних позовів про відшкодування збитку. Генеральні прокурори штатів: висунення цивільних позовів про відшкодування збитку
Акт Клейтона (1914)	Встановлення різного рівня цін різним покупцям ставиться поза законом, якщо воно направлене на монополізацію або зниження конкуренції; заборона включати в контракт умови, що вимагають з другого боку бойкотувати продукцію конкурентів у випадку, якщо це веде до встановлення монополії або зниження конкуренції; заборона злиття або покупки активів у випадку, якщо це веде до значного зниження конкуренції, заборона перехресного директорату.	Міністерство юстиції: висунення цивільних позовів. ФТК: висунення цивільних позовів. Приватні позивачі: висунення цивільних позовів про відшкодування збитку.
Акт про ФТК (1914)	Фундирував ФТК; наділює ФТК повноваженнями по захисту Акту про ФТК і Акту Клейтона; забороняє несправедливі методи конкуренції і обманні методи торгівлі.	Міністерство юстиції: відсутність повноважень. ФТК: висунення цивільних позовів. Приватні позивачі: відсутність повноважень.

Акт Шермана перший за часом прийняття і забороняє «нерозумні обмеження в торгівлі», спроби встановити монополію на ринку, а також зловживання монопольною владою. Антиконтурентні дії фірм трактуються як кримінальний злочин, що передбачає покарання у вигляді ув'язнення до 3

років; штрафу до 1 млн. доларів для компаній і до 100 тис. – для приватної особи. Монополія тут розуміється як домінуюче становище фірми на ринку. Акт Клейтона зацентований на підтримку конкурентної ситуації загалом. Він стосується угод, здійснених на ринку цінних паперів, забороняє злиття і придбання підприємств, якщо в результаті цього відбудеться послаблення конкуренції і проявиться тенденція встановлення монополії на ринку. Акт Робінсона-Петмана передбачає заборону цінової дискримінації та кримінальну відповідальність за політику хижацьких (грабіжницьких) цін. Вплив державних регулюючих правил поширюється майже на всі продавані в США товари. Виробники повинні ясно повідомляти про те, що знаходиться в банку або коробці, не допускається продаж ліків до їх ретельної перевірки, автомобілі повинні створюватися відповідно до норм безпеки і екологічними вимогами.

Особливою сферою дії галузевої політики в США є регулювання злиття і поглинання фірм – визначення критеріїв, за яких подібна взаємодія фірм не допускається. Іншим напрямком державної політики є регулювання інформаційного забезпечення ринку.

Порівнюючи антимонопольну політику різних країн, констатуєш фактом їх схожості. Це говорить про те, що в світі спостерігається загальна тенденція щодо врегулювання монополій, а також, що багато норм антимонопольного законодавства та шляхів антимонопольної політики одних країн запозичені у інших. Для прикладу, багато країн світу запозичили основні положення антимонопольної політики у США. Проте кожна країна має свої особливості, що й відбилося на їх антимонопольному законодавстві. Зокрема значно різняться органи забезпечення його дотримання, частка ринку, яку повинна охоплювати компанія, щоб вона стала монополією.

Рис. 2. Економічні цілі антимонопольної політики

ВИСНОВКИ

За умов глобалізації сьогодні спостерігається трансформація державної політики на практично усіх напрямках її регулювання. А саме, відбувається подальша невпинна гармонізація основних інструментів впливу (світовий економічний простір стає щоразу одноріднішим) та більшого розвитку набувають вторинні інструменти, які починають відігравати вирішальну роль. Якщо припустити існування ієрархії інструментів державної політики за ступенем впливу на економіку, і при цьому інструменти, які надають найбільшого ефекту мають скрізь однакове застосування, то остаточний результат буде залежати саме від вторинних інструментів, які мають менший ступінь впливу, від яких об'єкт регулювання раніше практично не залежав. Важливим у цьому аспекті є проведення антимонопольної політики.

Для подолання загроз економічної безпеки нашої держави, потрібно регулювати антимонопольну політику. Науковці виділяють три напрямки, які враховують певні види обмежувальної ділової практики. Ці напрями спрямовані на: 1) запобігання і уникнення антиконкурентних згаданих дій; 2) запобігання надмірного використання монопольного становища; 3) нагляд за економічною концентрацією суб'єктів господарювання. Проаналізувавши діяльність учасників ринків, науковці виявили певні типи відхилень від антимонопольного законодавства та їхній вплив на економіку України [13, с. 56-61].

Згідно доступної статистики, дохід отриманий від реалізації продукції підприємств галузей економіки, котрі найбільш монополізовані (ЖКГ, залізничний транспорт, зв'язок, енергетика) за останній фінансовий рік перевищив 40% загального доходу, отриманого від реалізації продукції загалом по Україні. Це означає, що монополізовані галузі економіки мають надмірну частку і є основною причиною гальмування економічного розвитку країни [11, с. 185-191]. Конкуренція дає змогу покращити якість послуг, забезпечує

певний рівень тарифів цих послуг. Саме там де є конкуренція спостерігаються найбільші темпи приросту продукції. Згідно Держкомстату України при загальному прирості продукції у 2013 році найбільших темпів здобуто у харчовій промисловості (20%), хімічній та нафтохімічній (16%), підприємствах з виробництва деревини (23%). Також високі темпи приросту відзначалися у машинобудуванні, металообробці та металургії. Це саме ті галузі, які працюють за умов конкуренції на зовнішньому ринку. Можна зробити висновок, що повсякчасне удосконалення антимонопольного регулювання забезпечує збереження національних інтересів у економіці.

Необхідність удосконалення забезпечення антимонопольного регулювання в державі зумовлена аналізом основних принципів функціонування практики антимонопольного регулювання у країнах Євросоюзу. У контексті економічної безпеки держави постає зростання впливу світового економічного ринку, чим і збільшується роль антимонопольного регулювання. Це є причиною, що вимагає відобразити конкурентну політику в різних законодавчих актах та зокрема в антимонопольному законодавстві [9, с. 36-42]. Першочергово можна говорити про змістовне і законодавче узгодження конкурентної і промислової політики, що є пріоритетом для нашої держави. В Україні слабо розвинена конкуренція у таких сферах як чорна і кольорова металургія, електроенергетика, хімічна промисловість, машинобудування. Тому конкурентна політика тут повинна бути пов'язана із промисловою, адже розвиток конкуренції є важливою складовою для інновацій та зміцнення зв'язків.

Потребують вдосконалення фінансування і погашення боргових зобов'язань, податкові пільги, допомога країни та її гарантії. Оскільки, в них є наявні ті чинники, які спотворюють конкуренцію, що, своєю чергою, спричиняє негативний вплив на економіку України. Відкритість механізмів втручання у виробничу діяльність та подальше уникнення централізованого розподілу також є першочерговою умовою функціонування держави та її втручання в ці

сфери суспільного виробництва. Слід забезпечити позитивний ефект для економіки та суспільства, шляхом надання допомоги підприємствам, всебічно підтримуючи науково-дослідні роботи, повно захищаючи довкілля і забезпечуючи соціально-економічний розвиток усіх областей.

Важливою складовою є цінова політика у сфері природних монополій. Адже її недосконалість може привести до надмірного користування монопольним становищем, котре призводить до деформації ціноутворення в усій економіці. Нині не існує ефективної системи врегулювання діяльності суб'єктів природних монополій. Варто запровадити збалансований підхід, де високі тарифи на певні послуги були б не тільки механізмом поповнення бюджету, але й негативним явищем, оскільки знижувало б конкурентоспроможність інших секторів економіки. Потрібно розширити сферу конкурентних відносин та підвищити рівень їхньої ефективності. Посиленої уваги держави потребує перехід до індивідуальної приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для безпеки країни. Сюди відносять металургійну і хімічну промисловість, зв'язок та електроенергетику.

Повинні бути розроблені методи отримання правдивої інформації про господарську діяльність учасників ринку, залучаючи потреби економічної безпеки України. Правдивість інформації та її оцінку повинен висловлювати АКУ, дотримуючись економічних інтересів України. Має бути створена інформаційна система, яка займатиметься всебічним та об'єктивним моніторингом економічної концентрації й операціями транснаціональних корпорацій, котрі, в свою чергу, займаються проявом та прогнозуванням загроз економіці України. Повинен розроблятися результативний і довготривалий комплекс заходів який протидіятиме негативним результатам загроз.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Архангельський Ю. Чи є шкода від монополії» // Економіка України. – 2006. – № 11. – С. 62–69
2. Базилевич В.Д. Економічна теорія: Політекономія: Підручник – 7-е вид., стер. – К.: Знання-Прес, 2008. – 719 с.
3. Башнянин Г.І., Лазур П.Ю., Медведєв В.С. Політична економія: підручник. – К.: Ніка-Центр 2000. – 526 с.
4. Бодров В.Г., Рибалкін В.О. Політична економія. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів. – К.: Академвидав, 2004. – 672 с.
5. Венгер В. В. Державне регулювання природних монополій в Україні: напрями вдосконалення // Економіка і прогнозування. – 2006. – №3. – С. 65 – 79
6. Господарський кодекс України. За станом на 20 лютого 2007 року/ Верховна Рада України. – Офіційне видання. – К.: Парламентське вид-во, 2007. – 200 с.
7. Лагутін В. Шкода від монополії і користь від конкуренції: чи все так просто? // Економіка України. – 2007. – № 4 (55). – С. 55–61.
8. Максимчук М.О. Аналіз антимонопольної політики в Україні // Електронний ресурс: режим доступу:
[http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68410.doc.htm]
9. Полуянов В. Монополізованість промисловості України і тенденції формування ринкових суб'єктів господарювання // Економіка України. 2001. – №9. – С. 36-42.
10. Слободчикова Ю.В. Характеристика антимонопольної політики України // Держава та регіони. – 2009. – №5. – С. 137-141.
11. Станько Н.Л. Основні засади реалізації антимонопольної політики на регіональному рівні // Науковий вісник Волинського державного університету імені Лесі Українки. – 2003. – № 12. – С. 185–191.

12. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. – К.: Офіційне видавництво Верховної Ради України, 1996. – 115 с.
13. Тарнавська Н. Напрями удосконалення антимонопольної політики в Україні // Вісник Хмельницького національного університету. – 2006. – № 3. – С. 56–61.
14. Філюк Г. Економіко-правові засади державного регулювання природних монополій в Україні // Економіка України. – 2001. – №8. – С. 48–52.
15. Електронний ресурс: режим доступу [<http://www.bestreferat.ru/referat-204065.html>]
16. Електронний ресурс: режим доступу [http://www.rusnauka.com/33_NIEK_2008/Economics/37362.doc.htm]
17. Електронний ресурс: режим доступу [http://www.rusnauka.com/16_ADEN_2010/Economics/68410.doc.htm]
18. Електронний ресурс: режим доступу [<http://ref.rushkolnik.ru/v79934/>]
19. Електронний ресурс: режим доступу [http://pidruchniki.ws/15341220/ekonomika/svitoviy_dosvid_schodo_zahistu_konkurenciyi_antimonopolnogo_regulyuvannya]
20. Електронний ресурс: режим доступу [<http://uadoc.zavantag.com/text/38792/index-1.html>]

Etxt Антиплагиат

Файл Правка Вид Операции Справка Etxt.ru - биржа контента

Стандартная
 Экспресс
 Глубокая
 На рерайт

Пакетная проверка
 Проверка сайта
 SEO проверка
 Проверка картинок

Игнорировать домены:

Редактор Адрес: Страница

Текст(50508): АИ

держави потребує перехід до індивідуальної приватизації підприємств, які мають стратегічне значення для безпеки країни. Сюди відносять металургійну і хімічну промисловість, зв'язок та електроенергетику.
 Повинні бути розроблені методи отримання правдивої інформації про господарську діяльність учасників ринку, залучаючи потреби економічної безпеки України. Правдивість інформації та її оцінку повинен висловлювати АКУ, дотримуючись економічних інтересів України. Має бути створена інформаційна система, яка займатиметься всебічним та об'єктивним моніторингом економічної концентрації й операціями транснаціональних корпорацій, котрі, в свою чергу, займаються проявом та прогнозуванням загроз економіці України. Повинен розроблятися результативний і довготривалий комплекс заходів який протидіятиме негативним результат загроз.

Журнал: Автопрокрутка Очистити журнал

[16:35:00] **Унікальність текста 87%** [©] (Проигнорировано подстановок: 0%)

Готово